

DIPLOMATSKA KORESPONDENCIJA ALLAHOVOG POSLANIKA, A. S.

Zejd SVRAKA

Medžlis Islamske zajednice Tešanj
svrakazejd@gmail.com

SAŽETAK: Ovaj rad analizira diplomatsku korespondenciju poslanika Muhammeda, a. s., s vladarima njegovog vremena, kao i principe komunikacije koje je primjenjivao. Kroz različite primjere istražuje se način na koji je poslanik Muhammed, a. s., uspostavljao komunikaciju s vladarima, ističući važnost poštovanja, suptilnosti i poziva vjeri *tevhida*. Kroz primjere pisama upućenih vladarima: kralju Abesinije, Perzije, Bizantije i Egipta, analiziraju se strategije koje je koristio. Osim toga, istražuje se način na koji je poslanik Muhammed, a. s., uspostavljao kontakte, provjeravao autentičnost dokumenata i birao ambasadore za komunikaciju. Na kraju, rad derivira zaključke o temeljnim principima Poslanikove, a. s., diplomatske korespondencije, uključujući početak i završetak pisama, naglašavanje suštine islama, iskazivanje poštovanja, te isticanje sličnosti kao kohezivnog faktora.

Ključne riječi: Poslanik, Muhammed, a. s., islam, diplomatija, korespondencija

Uvod

Stil života poslanika Muhammeda, a. s., ostavio je neizbrisiv trag u historiji, ne samo po svojoj duhovnoj dimenziji, već i po izuzetnoj sposobnosti komuniciranja koja je definirala njegovu interakciju s ljudima na različitim nivoima. Ovaj rad istražuje Poslanikove, a. s., komunikacijske vještine kroz analizu njegovog života i relevantnih hadisa. U fokusu je njegova empatija, razumijevanje i prilagodljivost različitim intelektualnim kapacitetima sagovornika. Kroz osvrt na relevantne primjere i izjave, uključujući Poslanikovo, a. s., svjedočenje: "Darovana mi je punina (univerzalnost) riječi" (Muslim), ovaj članak pruža uvid u suštinu

Poslanikove, a. s., komunikacijske briljantnosti i njenu relevantnost za savremeno društvo.

Definiranje sintagme *diplomatska korespondencija* *Poslanika, a. s.*

Pod terminom *diplomatska korespondencija poslanika Muhammeda, a. s.*, podrazumijevamo razmjenu pisama između Poslanika, a. s., i vladara koji su egzistirali u historijskom periodu njegove misije. Ova vrsta komunikacije imala je za cilj pozivanje vladara da prihvate islamski svjetonazor i uspostavljanje valjanih bilateralnih odnosa.

Period diplomatske korespondencije Poslanika, a. s., identificira se

uglavnom nakon primirja na Hudejbiji (628. godine) do Poslanikove, a. s., smrti. Ovaj period mira otvorio je nove prilike za širenje poruka islama i na druga geografska područja. Kao jedan instrumentarij za širenje islama, Poslanik, a. s., koristio je pisanje pisama vladarima kako bi im prenio osnovne principe islama, posebno koncept *tevhida*.

U okviru diplomatskih aktivnosti u vidu korespondencije s vladarima, Poslanik, a. s., odaslao je pisma sljedećim vladarima: bizantijskom caru, perzijskom caru, vladaru Egipta, vladarima Abesinije, vođi u Jemami, vođi u Bahreinu, namjesniku pograničnih dijelova Šama, dvojici omanskih kraljeva, namjesniku na

području El-Balka'a u Šamu, gassanijskom kralju u Šamu i kršćanskom velikodostojniku Johani u današnjoj Palestini. (Al-Umeri, 2019) Posebno važna pisma za analizu u ovom radu su: pismo abesinijskom kralju (Negusu), kralju Perzije (Kisri), kralju Bizantije (Cezaru) i koptskom vladaru Egipta (Mukavkisu).

Verifikacija dokumenta – pečat Poslanika, a. s.

Prema bilješkama Ibn Halduna, kada je Poslanik, a. s., diktirao poruke caru Bizantije Herakliju, prisutni su kazali da vladari neće uvažiti pismo ukoliko nema adekvatan pečat. Stoga je Poslanik, a. s., uzeo srebrni prsten i ugravirao na njega *Muhammed, Božiji Poslanik*. Ove riječi su bile ugravirane u tri reda: u prvom redu je pisalo: *Allāh*, u drugom redu: *Rasul*, a u trećem redu *Muhammed*. Redovi su se čitali odozgo na dole: *Allah – Rasul – Muhammed*. Važno je napomenuti da su pečat Poslanika, a. s., koristili njegovi nasljednici, trojica halifa Ebu Bekr, Omer i Osman, r.a. (Ibn Haldūn, 1986:246) Poslanik, a. s., je među svojim ashabima birao najučinije i najkompetentnije osobe da budu njegovi ambasadori koji će biti u stanju voditi komunikaciju s vladarima. (El-Mubarakfuri, 1996:394)

Korespondencija između Božijeg Poslanika, a.s., i kralja Abesinije (Negusa)¹

U literaturi se spominju tri pisma koja je Poslanik, a. s., poslao kralju Abesinije. Međutim, ova tri pisma značajno se razlikuju po svom sadržaju. (Hasanović, 2008) Za potrebe ovog dijela rada, fokusiramo se na sadržaj jednog od pisama koje Poslanik, a. s., upućuje Ashamu ibn Ebdžuru, koji će prihvatiti islam. (Ibn Tūlūn, 1987:57) Da bismo bolje razumjeli sadržaj pisma, važno je

analizirati historijsko-politički kontekst i okolnosti u kojima je došlo do prepiske između Poslanika, a. s., i kralja Abesinije. U začetku javnog pozivanja islamu od strane Muhammeda, a. s., mekkanski protivnici islama koriste sve moguće načine kako bi mu otežali misiju. Iz životopisa Poslanika, a. s., saznajemo da je ovaj period obilježen teškim progonstvom i uznemiravanjem muslimana. Zbog toga je Poslanik, a. s., savjetovao nekoliko muslimana, koji nisu imali adekvatnu zaštitu svojih plemena, da se upute u Abesiniju.

U mjesecu redžebu pete godine poslanstva Muhammeda, a. s., prva grupa muslimana emigrirala je u Abesiniju. Ova grupa je brojala 12 muškaraca i 4 žene, pod vodstvom Osmana ibn Afana. Nakon pojačanog pritiska na muslimane, grupa od 83 muškarca i 19 žena, predvođena Džaferom ibn Ebi Talibom, također je napustila Mekku i uputila se u Abesiniju. (Al-Ġawziyya, 1996:95)

Historijski izvori govore o tome da su kontakti između Muhammeda, a. s., i kralja Abesinije postojali i prije druge seobe muslimana u Abesiniju. Ovo se može naslutiti i na osnovu srdačne korespondencije Muhammeda, a. s., u prvom službenom pismu upućenom Negusu. (Hamidullah, 1990:242) U nastavku rada donosimo prijevod sadržaja pisma kojeg je Poslanik, a. s., uputio Negusu kao i Negusov odgovor na ovo pismo.

U ime Allaha,
Milostivog, Samilosnog!

Od Muhammeda, Allahova Poslanika Negusu Ashami, kralju Abesinije. Mir s tobom! Hvalim ti, doista, Allaha, Vladara, Svetog, Koji dariva sigurnost i Koji nad svim bdije. Svjedočim da je Isa duh Božiji i riječ Njegova koju je djevici Merjemi, Čistoj, krjeposnoj i nedodirljivoj dostavio, koja je zanjela Isa'a koga je On stvorio iz duha Svoga i daha Svoga, kao što je Adema stvorio rukom Svojom i dahom Svojim. Pozivam te, doista, Allahu, Jedinom, Koji druga nema, istrajnosti u pokornosti Njemu te da mene počneš slijediti

i vjerovati u ono što je došlo prema meni, jer sam, zbilja, poslanik Božiji. Ja saopćih i posavjetovah, pa prihvatite moj savjet.

Neka je mir s onim koji slijedi uputu! Muhammed, Božiji Poslanik. (Hamidullah, 1990:245)

Odgovor Negusa Poslaniku, a. s., glasio je:

U ime Allaha,
Milostivog, Samilosnog!

Muhammedu, Allahovom Poslaniku, od Negusa. Mir Allahov, milost i blagoslov Njegovi neka su s tobom, vjerovjesniče Allahov, osim Koga drugog boga nema, i Koji me je uputio u islam. Primio sam tvoje pismo, Allahov poslaniče, u kojem spominješ pitanje Isa'a. Tako mi Gospodara neba i Zemlje, Isa nije ni za dlaku više od onoga što si rekao. On je onakav kako si rekao, i mi smo već upoznati s onim s čime si poslan; ugostili smo tvoga amidžića i njegove saputnike. Svjedočim da si Allahov Poslanik, istiniti i pouzdani. Već sam dao prisegu, tebi i tvome amidžiću, i pred njim sam prihvatio islam/punu predanost Allahu, Gospodaru svjetova. Šaljem ti svoga sina Erha ibn el-Ashama, a ja imam vlast samo nad sobom; ako hoćeš da ti dođem, Allahov Poslaniče, učinit ću to, jer ja svjedočim da je ono što ti govoriš istina. Mir neka je s tobom, Allahov Poslaniče. (Hasanović, 2008:269)

Pismo Kisri, kralju Perzije, i njegova reakcija

U pismu vladaru Perzije, Poslanik, a. s., poručuje sljedeće:

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog. Od Muhammeda, Božijeg Poslanika, Kisri, vladaru Perzijanaca.

Neka je mir na onoga koji slijedi Pravi put i vjeruje u Boga i Njegovog Poslanika, i svjedoči da nema drugog boga osim Allaha i da je Muhammed Njegov rob i poslanik. Pozivam Božijim pozivom, ja sam Poslanik Allahov, poslao me je svim ljudima

¹ Negus – titula koju su nosili vladari Abesinije.

da opomenem žive i da potvrdim istinitost govora nevjernicima. Ako primiš islam, bit ćeš spašen, a ako odbiješ, snosit ćeš grijeh svih vatropoklonika – *medžusija*. (Hamidullah, 1990:276-277)

Većina historijskih izvora je saglasna u tome da reakcija kralja Perzije na pismo Poslanika, a. s., nije bila pozitivna. Naime, Kisra kada je pročitao pismo, on ga je pocijepao i kazao: “Ružni rob mojih podanika stavlja svoje ime prije moga imena”. Kada je ova vijest dospjela do Poslanika, a. s., on je rekao: “Pocijepao Allah njegovo carstvo”. (El-Mubarakfuri, 1996:399)

Također, kralj Perzije je poslao pismo namjesniku u Jemenu te od njega tražio da Muhammeda, a. s., izvede pred njihov sud. Poslanik, a. s., je primio delegaciju izaslanika upravitelja Jemena i upoznao ih o pogubljenju njihovog vladara. Zatim, Poslanik, a. s., je od izaslanika upravitelja Jemena zatražio da dostave poruku svome vođi, uputivši mu poziv da prihvati islam, uz poruku da, nakon prihvatanja islama, ponovo će biti imenovan na istu poziciju koju je obnašao do tada. Također, prije nego što su krenuli izaslanici nazad u Jemen, uručen im je pojas od zlata i srebra kao znak počasti. (Al-Aṭḥīr, 1979:184)

Pismo kralju Bizantije – Cezaru (Herakliji)

Historičari bilježe da je Heraklije ugostio izaslanike Poslanika, a. s., i pročitao pismo pred prisutnima, ali nije se odazvao na poziv Poslanika, a. s., koji je bio upućen posredstvom pisma. (Al-Aṭḥīr, 1979:184)

U pismu Poslanika, a. s., kralju Bizantije, stoji:

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog. Od Muhammeda, Božijeg roba i poslanika, Herakliju, caru Bizantije. Nek je mir onima koji slijede Pravi put. Pozivam tebe, islamskim pozivom, prihvati islam, i bit ćeš spašen (ako to učiniš), Bog će te dvostruko

nagraditi. Ako odbiješ, snosit ćeš grijeh svoj i svojih sugrađana. “O sljedbenici Knjige, dodite riječi koja je jednaka i za nas i za vas: da ne obožavamo nikog osim Allaha, da Mu *širk* ni u čemu ne činimo (nikoga i ništa ravnim ne smatramo), da ne smatramo jedni druge bogovima osim Allaha, pa ako to oni odbace, recite: ‘Budite svjedoci da smo mi, uistinu, muslimani.’”

Božiji Poslanik, a. s., je delegirao glasnika, koji će ovo pismo dostaviti velikodostojniku Basre, koji će potom pismo dostaviti Cezaru. (El-Mubarakfuri, 1996:401)

Pismo El-Mukavkisu, kralju Egipta, i njegov odgovor

Kralju Egipta i Aleksandrije, u literaturi poznatijem kao El-Mukavkis, Muhammed, a. s., poslao je pismo po Haṭīb ibn Ebi Balta’ahu, kojeg je odabrao, odnosno delegirao za ovu diplomatsku aktivnost. Pismo je sljedećeg sadržaja:

Bismillahir-Rahmanir-Rahim, od Muhammeda, Allahovog roba i Njegovog Poslanika, koptskom velikodostojniku Mukavkisu. Mir na one koji slijede Allahovu uputu. A zatim: Ja te pozivam islamskom učenju. Primi islam, bit ćeš spašen. Primi islam, dobit ćeš od Allaha dvostruku nagradu, a ako odbiješ, snosit ćeš grijeh koptskog naroda. (El-Mubarakfuri, 1996:397-398)

Pismo zaključuje kur’anskim ajetom koji poziva na dijalog:

Reci: ‘O sljedbenici Knjige, dodite da se okupimo oko jedne riječi i nama i vama zajedničke: da se nikome osim Allahu ne klanjamo, da nikoga Njemu ravnim ne smatramo i da jedni druge, pored Allaha, bogovima ne držimo!’ Pa ako oni ne pristanu, vi recite: ‘Budite svjedoci da smo mi muslimani!’

Haṭīb, kojeg je Poslanik, a. s., delegirao da nosi pismo egipatskom vladaru, bio je na visini zadatka, poput

iskusnih diplomata on je vrlo vješto vodio dijalog s El-Mukavkisom, što ukazuje na mudrost Muhammedovog, a. s., odabira. U nastavku donosimo njihov dijalog:

Haṭīb ibn Ebi Balta’ah: “Prije tebe Egiptom je vladao čovjek koji je sebe smatrao vrhovnim bogom, pa ga Allah, dž. š., uze Sebi da bude opomena ljudima i ovog i onog svijeta. Kaznio je njega, a kaznio je i druge zbog njega. A ti uzmi pouku od drugih, a nemoj da ti budeš pouka drugima.”

El-Mukavkis reče: “Mi imamo vjeru koju ne bismo mijenjali, osim za neku koja je bolja od nje.”

Haṭīb reče: “Mi tebe pozivamo vjeri islamu. To je najsavršenija Allahova vjera. Ovaj Poslanik poziva ljude u islam, pa su protiv njega bili najžešći, idolopoklonici, Kurejšije, a s njima u neprijateljstvu se udružile i Jevreji. Najbliži Poslaniku su kršćani. Tako mi života, nagovještaj Musaa o dolasku Isaa nije ništa drugo nego kao nagovještaj Isaa o dolasku Muhammeda. Mi tebe pozivamo Kur’anu, kao što ste vi sljedbenike Tore (Tevrata) pozvali Evandjelju (Indžilu). Svaki poslanik je dužan da poziva sve ljude svog doba. To je njegov narod, i dužni su da mu se pokore. I ti si jedan od onih kojeg zateče vrijeme našeg Poslanika. Mi tebi ne zabranjujemo da vjeruješ u Isaa, mi ti, također, naređujemo da ga vjeruješ.”

El-Mukavkis na to reče: “Ja sam slušao o dolasku tog Poslanika, a vidim da ne primorava druge da ga slijede, a i ne zabranjuje onima koji hoće da ga slijede. Vidim da on nije zalutali vrač, a ni lažni čarobnjak. Nalazim da on nosi znakove poslanstva, jer otkriva skriveno i nepoznato, i obavještava o izbjavljenju i spasu. Razmislit ću.” (El-Mubarakfuri, 1996:398-399)

Egipatski vladar se, dakle, na prikladan način odnosi prema ambasadoru, uvažava ga u dijalogu, a napose iskazuje poštovanje prema Muhammedu, a. s., koji mu i šalje pismo. Nakon što se upoznao sa sadržajem Poslanikova, a. s., pisma, El-Mukavkis naredi da ga zapečate

i sprema u kutiju od slonovače. Potom pozva pisara, te otpoče sa diktiranjem odgovora:

Bismillahir-Rahmanir-Rahim, Muhammedu, sinu Abdullaha, od Mukavkisa, velikodostojnika koptskog, mir s tobom. A zatim: Pročitao sam tvoje pismo i razumio sam o čemu govoriš i čemu pozivaš. Znao sam da će se pojaviti Poslanik, ali sam mislio da će to biti u Šamu. Počastio sam tvog glasnika i po njemu ti šaljem dvije robinje koje su imale ugledno mjesto kod koptskog velikodostojnika, i šaljem ti ove darove i poklanjam ti mazgu da je jašeš, i, na kraju, es-selamu alejke. (El-Mubarakfuri, 1996:399)

El-Mukavkis nije primio islam, ali je na korektan način uputio odgovor Poslaniku, a. s., a uz to mu poslao i određene darove i dvije robinje. Jedna od njih je bila Marija koja je Muhammedu, a. s., rodila sina Ibrahima. Ova korespondencija izvrstan je primjer diplomatije velikih i iskusnih vođa, lidera koji uz krajnje uvažavanje komuniciraju, uzajamno se poštuju i ostaju dostojanstveni. Činjenica da nisu “postigli dogovor” (El-Mukavkis nije primio islam) ne umanjuje značaj ove kvalitetne diplomatske aktivnosti.

Analiza i temeljni principi Poslanikove, a. s., diplomatske korespondencije

Analizom diplomatske prepiske Poslanika, a. s., s vladarima nastojat ćemo konstruirati model komunikacije primjenjiv na Poslanikov, a. s., način komuniciranja. Ovdje se prepoznaje osam ključnih koraka: privlačenje pažnje kvalitetom, različit pristup i iniciranje tema, identičan početak i završetak pisma, suština korespondencije – odbacivanje mnogoboštva, iskazivanje poštovanja prema ličnosti, pronalazak kohezivnog faktora – isticanje sličnosti, blagost, mudrost i principijelnost u postupanju te neustručavanje pred velikim vojnim silama.

Poslanik, a. s., privlačio je pažnju svojih savremenika zbog svojih

kvaliteta ljudske ličnosti. Poznat je po nadimku El-Emin (Povjerljivi), koji je nosio i prije poslanstva. U kontekstu korespondencije s vladarima, važno je istaknuti da oni koji primaju pisma od Poslanika, a. s., prepoznaju njegove kvalitete i ugled. Kao u svakoj drugoj komunikaciji, i u diplomatskoj komunikaciji je važno da primalac poruke ima povjerenje u pošiljatelja i da cijeni njegove ljudske i profesionalne kvalitete. (Musić, 2020:161)

Poslanik, a. s., pristupa pozivanju u vjeru i prenošenju vrijednosti islama prilagođeno potrebama i kontekstu. Otvaranje za dijalog i razgovor ključne su karakteristike njegovog djelovanja. U komunikaciji s vladarima primjećujemo principe poslaničkog modela komunikacije: različiti pristupi, iniciranje tema i otvorenost za dijalog. Konkretno, Poslanik, a. s., u svojim korespondencijama s vladarima pokazuje inicijativu u uspostavljanju dijaloga i koristi različite pristupe kako bi postigao svoje ciljeve.

Pisma počinju Bismillom, a završavaju pečatom Božijeg Poslanika, a. s., na kojem je ugravirano: *Muhammedun resulullah*, na način da je riječ Allah na vrhu, poslije toga slijedi riječ Resul, a na koncu riječ Muhammed. (Hasanović, 2008:263-280)

Glavni dio pisma, uostalom, i primarni motiv Poslanikove, a. s., korespondencije jeste poziv u islam i odbacivanje mnogoboštva, te drugih svjetonazora i slijeđenje jedinog ispravnog puta. (Hasanović, 2008:276) Važno je napomenuti da u nastojanju da preporuči prihvatanje islama vladarima, Poslanik, a. s., nastupa blagim i odmjerenim riječima.

Poslanik, a. s., iskazuje duboko poštovanje prema vladarima kojima upućuje pisma, bez obzira na njihov politički ili religijski status. Poštovanje prema sagovorniku temeljni je princip njegove komunikacije.

Poslanik, a. s., insistira na isticanju sličnosti kao kohezivnog faktora zbližavanja dvaju strana. Ovaj pristup usklađen je s naptukom Kur’ana: “Reci: ‘O sljedbenici Knjige, dođite da se okupimo oko riječi, i nama i

vama zajedničke, da nikoga osim Allaha ne obožavamo, da Mu ništa ne pridružujemo, i da jedni druge, pored Allaha, bogovima ne smatramo!’ Pa, ako se oni okrenu, vi recite: ‘Budite svjedoci da smo mi muslimani!’ (Alu ‘Imran, 64)

Poslanik, a. s., upućuje mudre i blage riječi, koje su osnova u pozivanju islamu:

“Na put Gospodara svoga mudro i lijepim savjetom pozivaj i s njima na najljepši način raspravljaj! Gospodar tvoj zna one koji su zalutali s puta Njegova, i On zna one koji su na Pravom putu.” (Kur’an, En-Nahl, 125)

Poslanik, a. s., pokazuje izrazitu principijelnost naročito kada su posrijedi temeljni postulati islama, kao što je *tevhid* – vjerovanje u Jednoga Boga, istinitost poslanstva Muhammeda, Isaa, a. s., i slično.

Poslanika, a. s., ne sputavaju politički, vojni, ekonomski, ali ni drugi faktori u predočavanju istine. Naime, on vladarima koji uživaju izrazitu političku, vojnu i ekonomsku moć upućuje pisma na isti način, hrabro i uvjerljivo im poručuje da je potrebno da promijene životni svjetonazor i da prihvate religijski svjetonazor islama. (Hasanović, 2008:263-280)

Ovi principi čine temelj Poslanikove, a. s., diplomatske komunikacije, koja je oblikovana kako bi prenijela kvalitetnu poruku i ostvarila svoje ciljeve na najdjelotvorniji način.

Zaključak

Sposobnost Poslanika, a. s., da prilagodi svoj pristup različitim situacijama i sagovornicima ističe se kao bitna karakteristika. Kroz pažljivo osmišljene poruke, Poslanik, a. s., je nastojao uspostaviti dijalog, naglašavajući suštinske principe islama poput *tevhida* i odbacivanja mnogoboštva.

Značaj početka i završetka pisama s Božijim imenom i pečatom Poslanika, a. s., ukazuje na jasnu identifikaciju autentičnosti poruka i označava njihovu važnost. Također, iskazivanje poštovanja prema sagovornicima, čak

i ako nisu prihvatili islam, pokazuje Poslanikovu, a. s., duboku etičnost i diplomatsku mudrost.

Princip isticanja sličnosti kao kohezivnog faktora, te naglasak na suštinske vrijednosti koje islam dijeli

s drugim religijskim tradicijama, oslikavaju Poslanikovu, a. s., težnju ka povezivanju i mirnom suživotu među različitim religijskim zajednicama.

Kroz ovu analizu otvara se prozor u kompleksnost Poslanikove, a. s.,

diplomatske strategije koja je bila vođena ne samo religijskim, već i etičkim i praktičnim principima, što je činilo temelj uspješnog uspostavljanja odnosa i komunikacije sa širim političkim krugovima.

Literatura

- Al-Aḥīr, 'Izz ad-Dīn Ibn (1979). *Al-Kāmil fi al-tārīḫ*. Bayrūt: Dār Šādīr.
- Al-Ġawziyya, Ibn Qayyim (1996). *Zādul-ma'ād fi ḥādī ḥayrīl-'ibād, Mu'assasatur-risāla*. Al-Kuwayt, 1996.
- Hamidullah, Muhammed (1990). *Muhammed, a.s.: život*. Sarajevo: El-Kalem.
- Ibn Ṭūlūn (1987). *l'alāmus-sā'ilin 'an kutub sayyidil-mursalīn*. Bayrūt: Al-Mu'assasa al-risāla,
- Ibn Ḥaldūn, 'Abd ar-Raḥmān (1986). *Al-Muqaddimah*. Bayrūt: Dār al-Walān,
- Musić, Kenan (2020). *Poslanikova komunikacija – iz stila života Božijeg poslanika Muhammeda, s.a.v.s*. Sarajevo: El-Kalem.
- El-Mubarekfuri, Safijjuraḥman (1996). *Zapečaćeni džennetski napitak*. Prevela: Subhija Hadžimejlić-Skenderović, Zagreb: Visoki saudijski komitet za pomoć Bosni i Hercegovini.
- El-Umeri, Abdulaziz b. Ibrahim (2019). *Poslanikov životopis: sažetak knjige Allahov poslanik i pečat svih vjeroovjesnika – vjera i država*. Preveo: Emir Demir, Sarajevo: Udruženje "Orijent".
- Hasanović, Zuhdija (2003). "Prepiske između Božijeg Poslanika alejhi-s-salam i kralja Abesinije". *Anali GHB biblioteke*, 12, 20-21, 263-280.

زيد سفراكا

المراسلات الدبلوماسية لرسول الله صلى الله عليه وسلم

الموجز

يقدم هذا البحث من خلال أمثلة متنوعة تحليلاً للرسائل الدبلوماسية التي أرسلها النبي محمد صلى الله عليه وسلم، إلى حكام عصره، وكذلك لمبادئ الاتصال التي كان يطبقها، مؤكداً على أهمية الاحترام والرفق والدعوة إلى دين التوحيد. ومن خلال أمثلة الرسائل الموجهة إلى ملوك الحبشة وفارس وبيزنطة ومصر، تم تحليل الاستراتيجيات التي استخدمها. بالإضافة إلى كيفية تحقق النبي محمد صلى الله عليه وسلم من صحة الوثائق واختيار السفراء. وأخيراً، يستخلص البحث استنتاجات حول مبادئ المراسلات الدبلوماسية الأساسية عند النبي صلى الله عليه وسلم، بما في ذلك افتتاح الرسالة واختتامها، مع التأكيد على جوهر الإسلام، وإظهار الاحترام، والتأكيد على التشابه باعتباره عامل تقارب.

الكلمات الرئيسية: النبي، محمد صلى الله عليه وسلم، الإسلام، الدبلوماسية، المراسلات الدبلوماسية.

Summary

DIPLOMATIC CORRESPONDENCE
OF THE MESSENGER OF ALLAH, S.W.S.

Zejd SvraKa

This article analyses the diplomatic correspondence of the Messenger of Allah, s.w.s. with the heads of states of his time and his principles of communication. Through several different examples, the manner in which Muhammad s.w.s. used to establish communication with various heads of state is analysed here. It studies his strategy in establishing contacts, evaluating the authenticity of documents, and choosing his ambassadors for the mission, in his correspondence with the kings of Abyssinia, Persia, Byzantine and Egypt, which reflects respect and subtleness in his call to the faith and the Tawheed. Finally, the article derives conclusions deducing the basic principles of Messenger's s.w.s. correspondence from the beginning to the end of the letter, his stress on the essence of Islam, showing respect, and highlighting the similarities of faiths as a main cohesive factor.

Keywords: Messenger of Allah, s.w.s., Muhammad s.w.s. islam, Diplomacy, diplomatic correspondence